

Jak założyć własną firmę

Motto

„Największym problemem małej firmy nie jest to, że jest mała, ale to, że jest samotna”

Spis treści

Wstęp.....	3
Pojęcia przydatne przy zakładaniu firmy.....	4
Jednoosobowa działalność gospodarcza.....	6
Spółka cywilna.....	7
Spółka jawna.....	8
Spółka partnerska.....	8
Spółka komandytowa.....	9
Spółka komandytowo-akcyjna.....	9
Spółki kapitałowe.....	10
Firma w internecie.....	11
Biznes plan.....	12
Kto może Ci pomóc.....	14

Stan prawny na dzień 1.08.2002

Serwis ABC PRACA.PL nie udziela żadnej rękojmi ani gwarancji i nie odpowiada za jakąkolwiek szkodę lub stratę będącą następstwem korzystania z informacji zawartych w tej publikacji.

Kilka podstawowych kwestii

Z dniem 1 stycznia 2001 weszła w życie ustawa Prawo działalności gospodarczej, która wprowadza istotne zmiany przy określeniu podmiotów mogących prowadzić działalność gospodarczą i występować jako pracodawca (Dz. U. Nr 101, poz.1178 z późn. zm.). W rozumieniu tej ustawy działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Przedsiębiorcą jest:

- osoba fizyczna
- osoba prawna
- nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą
- za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanych przez nich działalności gospodarczej.

Osoba prawna - osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Osobowość prawną nabywają jednostki organizacyjne w drodze aktu właściwego organu państwowego, koncesji czy wpisu do odpowiedniego rejestru. Osobowość prawną przyznaną szczególnymi przepisami posiadają m.in. przedsiębiorstwa państwowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne, spółdzielnie czy fundacje. Osobami prawnymi nie są szkoły, jednostki wojskowe, urzędy państwowe czy gminne, osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą.

Spółki handlowe czyli spółki od jawnej do akcyjnej, mają obowiązek rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Działalność osoby fizycznej do końca 2003 roku rejestruje się w urzędzie gminy, dopiero od 1 stycznia 2004 roku wszyscy przedsiębiorcy będą mieli obowiązek rejestracji w KRS.

Prowadzenie niektórych rodzajów działalności wymaga uzyskania zezwolenia lub koncesji, regulują to przepisy Prawa działalności gospodarczej i innych ustaw, które wymagają różnego rodzaju pozwoleń, upoważnień, zgód i licencji.

Koncesji wymaga wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie:

- poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin, wydobywania kopalin ze złóż, bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych
- wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym
- wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji i obrotu paliwami i energią
- ochrony osób i mienia
- transportu lotniczego oraz wykonywania innych usług lotniczych
- budowy i eksploatacji autostrad płatnych
- zarządzania liniami kolejowymi oraz wykonywanie przewozów kolejowych
- rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych.

Zezwolenia wymaga pozostała działalność gospodarcza podlegająca koncesjonowaniu na podstawie:

- ustawy o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu
- ustawy o łączności
- ustawy o środkach farmaceutycznych, materiałach medycznych, aptekach, hurtowniach i Inspekcji Farmaceutycznej
- ustawie o ochronie roślin uprawnych
- Prawa łowieckiego
- ustawy o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich oraz obrocie tymi wyrobami
- ustawy o administrowaniu obrotem z zagranicą towarami i usługami oraz o obrocie specjalnym.

Pojęcia
przydatne przy
zakładaniu
własnej firmy

REGON - numer identyfikacji statystycznej; jest zakodowanym systemem informacji o nazwie firmy, adresie, rodzaju prowadzonej działalności, formie prawno-organizacyjnej, rodzaju własności i sposobie finansowania. Ten numer będzie towarzyszyć Twojej firmie do końca jej istnienia - zmienić go musisz tylko wtedy, gdy zmienisz podstawowy profil działalności. Wraz z REGON-em otrzymasz też określenie Twojej działalności podstawowej i drugorzędnej wg polskiej (PKD) i europejskiej (EKD) klasyfikacji działalności. Z chwilą uzyskania numeru REGON musisz się nim posługiwać we wszystkich dokumentach związanych z wykorzystywaniem zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych (np. czynszu lub dzierżawy płaconej gminie). Musisz go także używać na wszelkich oficjalnych drukach firmowych, ofertach a także umieścić na pieczęcie firmowej.

NIP - wszystkie osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające organizacji prawnej, podlegają obowiązkowi ewidencji podatkowej i otrzymują numer identyfikacji podatkowej (NIP). Jest on nadawany tylko raz i dożywotnio - w przypadku osób prawnych i spółek cywilnych oznacza to, że do czasu ich likwidacji. W firmach jednoosobowych NIP osobisty jest tożsamy z NIP-em firmy.

Tak samo jak z REGON-em, z chwilą uzyskania NIP musisz się nim posługiwać we wszystkich dokumentach związanych z wykorzystywaniem zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych oraz musisz go także używać na wszelkich oficjalnych drukach firmowych, ofertach a także umieścić na pieczęcie firmowej.

VAT - podatek od towarów i usług; obowiązek płacenia tego podatku spoczywa na osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, sprzedających w ciągu roku towary i usługi o wartości przekraczającej określoną przepisami kwotę (waloryzowaną co roku w związku z inflacją). W tym roku jest to kwota 10 tysięcy EURO (czyli 38 500 złotych).

Część firm jest zwolniona z VAT-u. Obejmuje to sprzedających towary i wykonujących usługi wymienione w załączniku nr 2 ustawy o VAT (ustawa o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym z 08.01.1993 r.) oraz nowe firmy, których przewidywany obrót nie przekroczy wartości 10 tysięcy EURO lub proporcjonalnie mniej, jeśli firma rozpocznie działalność w trakcie roku. Składając dokumenty w Urzędzie Skarbowym musisz określić przewidywany tegoroczny obrót Twojej firmy. Jeżeli przysługuje Ci zwolnienie z VAT to w Urzędzie składasz oświadczenie o wyborze zwolnienia lub rezygnacji z niego. Jednak po takiej rezygnacji nigdy już nie możesz wrócić do zwolnienia z podatku VAT, niezależnie od wielkości obrotu w latach następnych. Jeżeli zrezygnowałeś ze zwolnienia z podatku VAT lub takie zwolnienie Ci nie przysługuje, rejestrujesz się jako płatnik podatku VAT, rejestracja taka kosztuje w chwili obecnej 152 zł.

Obowiązkową czynnością, ponawianą co rok w terminie do 20 stycznia jest powiadomienie urzędu skarbowego właściwego dla Twojego miejsca zamieszkania, o wyborze formy opodatkowania na ten rok.

W ciągu 7 dni od daty rozpoczęcia działalności masz obowiązek zgłoszenia się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Od 1 sierpnia 2001 roku wszyscy przedsiębiorcy dokonujący wpłat składek ZUS-owskich zobowiązani zostali do dokonywania rozliczeń w formie bezgotówkowej.

W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność indywidualną ubezpieczenia społeczne (czyli emerytalne, rentowe i wypadkowe) oraz składki na Fundusz Pracy są obowiązkowe i dlatego muszą one płacić składki od podstawy wynoszącej przynajmniej 60% przeciętnego wynagrodzenia. Ubezpieczenie chorobowe jest dobrowolne.

Dokumenty do ZUS można przekazywać w formie elektronicznej wykorzystując program PŁATNIK i PŁATNIK przekaz elektroniczny. Więcej informacji na ten temat oraz wszystkie potrzebne formularze, przepisy i informacje prawne można znaleźć pod adresem: <http://www.zus.gov.pl/>.

Uwaga absolwenci – zgodnie znowelizacją ustawy z 18 września 2001 r. o ułatwianiu zatrudniania absolwentów szkół, która weszła w życie 4 sierpnia br., absolwenci, którzy utworzyli własne firmy po 4 sierpnia br. mają prawo do rocznej ulgi w opłacaniu składek na ubezpieczenie emerytalne. Zwolnienie z opłacania tych składek przysługuje tym absolwentom, którzy założą własne firmy między 4 sierpnia a końcem 2005 roku i dotyczą tych absolwentów, którzy mieszkają w Posce.

Wnioski o zwolnienie należy składać w oddziałach ZUS, na stronie <http://www.zus.gov.pl/> znajdują się przykładowe wzory jak wypełnić formularze w ramach ulgi dla absolwentów.

Szczegółowe informacje dotyczące zakładania własnej firmy przez absolwentów można znaleźć pod adresem: <http://www.lpraca.gov.pl/>

----- REKLAMA -----

Firma CASHPORT zaprasza do współpracy osoby, które mają własną działalność gospodarczą, chcą taką działalność założyć lub chcą pracować zdalnie przez internet.

Firma oferuje dwa rodzaje współpracy – jako dealer systemu 69ISP lub dealer Hurtowni Aplikacji Internetowych.

Aktualnie z firmą Cashport współpracuje około 90 handlowców związanych z 69ISP oraz około 20 niezależnych firm dealerskich działających w ramach HAI.pl. Cashport posiada już ponad 400 klientów.

Firma współpracuje również ze specjalistami od marketingu i public relations. Ich zadaniem jest czuwanie nad rozwojem całego projektu oraz szkolenie współpracowników.

Więcej informacji można znaleźć pod adresem:

<http://www.abcpraca.pl/e-Firma.php>

**Jednoosobowa
działalność
gospodarcza**

W pierwszej kolejności idziesz do urzędu (miejskiego, gminnego) gdzie wypełniasz wniosek, w którym wpisujesz między innymi jaką działalność chcesz prowadzić, nazwę firmy i przewidywany termin rozpoczęcia działalności. Opłata za wpis kosztuje 100 zł. Najpóźniej po 14 dniach od złożenia dokumentów otrzymujesz zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej Twojej firmy. Z tym dokumentem udajesz się do miejscowego oddziału urzędu statystycznego, aby się tam zarejestrować i otrzymać numer identyfikacji statystycznej REGON.

Mając już REGON, w ciągu 7 dni od daty otrzymania potwierdzenia o wpisie do ewidencji gospodarczej, musisz zgłosić się do Urzędu Skarbowego właściwego dla Twojego miejsca zamieszkania. Jeżeli prowadzisz firmę w innej dzielnicy, mieście czy gminie musisz też odwiedzić Urząd Skarbowy właściwy dla rejonu działania Twojej firmy. W Urzędzie Skarbowym miejsca zamieszkania będziesz rozliczał się z podatku dochodowego od osób fizycznych, a w Urzędzie Skarbowym miejsca prowadzenia działalności będziesz rozliczał podatek od towarów i usług.

Rozpoczynając działalność wybierasz sobie formę opodatkowania - możesz wybrać opodatkowanie na zasadach ogólnych (prowadzisz wtedy księgę przychodów i rozchodów lub na własne żądanie księgi rachunkowe) albo opodatkowanie kartą podatkową (tylko niektóre rodzaje działalności - głównie usługi i handel spożywczy) lub ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (prowadzisz wtedy ewidencje przychodów).

Mając REGON, zaświadczenie o wpisie do ewidencji i NIP można już zakładać konto w banku. Rozliczenia bezgotówkowe są wymagane w ZUS-ie oraz w Urzędzie Skarbowym. Warto poszukać banku gdzie zakładanie konta i wszelkie późniejsze formalności nie będą zajmowały kilku godzin dziennie. Zdecydowaną przewagę mają tutaj banki internetowe zwłaszcza, że opłaty są w nich na ogół niższe niż w normalnych bankach.

Zaletą jednoosobowej działalności gospodarczej są proste metody zarządzania - Ty jesteś jedynym właścicielem i Ty sam podejmujesz decyzje, jeśli Twoja firma potrzebuje więcej środków to możesz "dołożyć" swoje prywatne pieniądze, jeśli masz nadmiar gotówki to możesz przełożyć ją do własnej kieszeni bez pytania o zgodę współników. Wadą jest to, że za zobowiązania powstałe w związku z prowadzeniem firmy odpowiadasz całym swoim majątkiem. Dotyczy to zarówno długów wobec kontrahentów jak i zobowiązań podatkowych i należności ZUS.

Spółka cywilna

Spółkę cywilną mogą zawierać co najmniej dwie osoby. Mogą to być osoby fizyczne albo prawne, wspólnikiem nie może być inna spółka cywilna. Tego rodzaju spółki z dniem 1 stycznia 2001 roku utraciły podmiotowość prawną - spółka nie jest już przedsiębiorstwem, przedsiębiorcami są poszczególni wspólnicy, którzy deklarują zamiar prowadzenia działalności z innymi przedsiębiorcami i to pod imieniem wspólników.

Mimo tych zmian spółka cywilna jest nadal jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, jest więc podatnikiem VAT, posiada własny NIP i REGON. W nowych spółkach wspólnicy występują o ich nadanie w imieniu spółki, gdyż w urzędach statystycznych (nadających REGON) i urzędach skarbowych (nadających NIP i rejestrujących podatników VAT) rejestracji nadal podlegają spółki.

Spółka nie ma prawa do własnej nazwy - jedyną możliwością występowania wspólników pod wspólną nazwą jest, aby każdy z nich podał je w swoim zgłoszeniu jako własną.

Jeżeli chcesz prowadzić działalność w formie spółki cywilnej konieczne jest sporządzenie na piśmie umowy spółki. W umowie należy umieścić takie informacje jak:

- kto z kim zawiera umowę
- kto spółkę reprezentuje i w jaki sposób (stanowisko)
- kto za co odpowiada a zwłaszcza kto odpowiada za księgowość oraz rozliczenia podatkowe i ZUS
- zakres działalności
- siedziba spółki i ewentualnie obszar działania
- wysokość wkładów pieniężnych - kto ile wnosi
- aport rzeczowy (świadczenie usług, praw i rzeczy) czyli kto wnosi budynek, kto samochód, a kto pomysł, patent i pracę
- sposób uczestnictwa w zyskach i stratach
- czas trwania spółki (jeżeli nie będzie - oznacza, że bezterminowo)
- sposób rozwiązania spółki.

W przypadku braku szczegółowych rozstrzygnięć dotyczących udziałów w zyskach i stratach, wspólnicy dzielą się w równych częściach zyskiem jaki i odpowiadają majątkiem osobistym za straty spółki.

Spółka cywilna nie jest podmiotem prawa, nie posiada więc własnego majątku. Zarówno wkłady wniesione przez wspólników jak i własność rzeczy ruchomych, nieruchomości i innych praw majątkowych nabywanych przez wspólników, stanowią majątek wspólny wspólników, a nie spółki.

Każdemu ze wspólników przysługują równe prawa (proporcjonalnie do posiadanych udziałów) do wspólnego majątku wspólników. Majątek wspólny jest niezależny od ich majątku osobistego. W czasie trwania spółki jest on nienaruszalny, nie może być przez wspólnika wycofany, zbyty, a udziały w spółce mogą być przekazane osobie trzeciej tylko za zgodą pozostałych wspólników i tylko w formie wystąpienia ze spółki i przyjęcia nowego wspólnika.

Gdy wspólnikami są tylko osoby fizyczne i gdy roczne przychody netto będą niższe niż 800 tysięcy EURO to można się w spółce cywilnej rozliczać za pomocą księgi przychodów i rozchodów.

W spółkach cywilnych podatek VAT płaci spółka, natomiast podatek dochodowy płaci każdy ze wspólników od przypadającej na niego części dochodu.

Zaletą spółki cywilnej jest łatwość jej utworzenia i późniejszego prowadzenia. Wadą jest to, że za zaległości podatkowe spółki i wspólników, wynikające z działalności, a także za inne zobowiązania spółki, odpowiadają wspólnicy majątkiem wspólnym i solidarnie każdy ze wspólników całym swoim majątkiem osobistym. Wierzyciele mają całkowitą dowolność, z którego majątku i w jakiej kolejności zaspokoją swoje roszczenia.

**Spółka
jawna**

Przepisy definiują spółkę jawną jako spółkę osobową czyli taką, której funkcjonowanie jest oparte na bezpośrednim udziale i zaangażowaniu wspólników nie tylko wnoszących majątek, ale także poświęcających spółce swój czas i pracujących na jej rzecz, również reprezentujących ją w kontaktach z innymi firmami.

Tego rodzaju spółka nie jest osobą prawną to znaczy, że każdy ze wspólników może ją reprezentować, a majątek jest wspólną własnością wspólników. Spółka może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania. Nazwa, pod którą spółka prowadzi przedsiębiorstwo podlega specjalnej ochronie. Wybierając nazwę musisz pamiętać, że powinna ona zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników. Umowa, identyczna jak dla spółki cywilnej, musi być zarejestrowana w sądzie rejonowym prowadzącym rejestr sądowy.

Majątkiem spółki jest wszelkie mienie wniesione jako wkład lub nabyte przez spółkę w czasie jej istnienia. Odpowiedzialność wobec wierzycieli następuje w pierwszej kolejności z majątku spółki a następnie z całego majątku osobistego wspólników.

Każdy wspólnik ma prawo do udziału w zyskach i uczestniczy w stratach stosownie do udziałów określonych w umowie spółki, a gdy udziały te nie są określone, do równego udziału w zyskach bez względu na rodzaj i wartość wkładu.

Spółki jawne są zobowiązane do prowadzenia pełnej księgowości zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości czyli do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Podobnie jak w spółkach cywilnych podatek VAT płaci spółka, natomiast podatek dochodowy płaci każdy ze wspólników od przypadającej na niego części dochodu.

Zaletą spółki jawnej jest to, że łatwo ją utworzyć i nie wymaga dużych nakładów finansowych. Wadą jest to, że za zaległości podatkowe spółki i wspólników, wynikające z działalności, a także za inne zobowiązania spółki, odpowiadają wspólnicy majątkiem wspólnym i solidarnie każdy ze wspólników całym swoim majątkiem osobistym.

**Spółka
partnerska**

Jest to spółka osobowa utworzona przez wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej firmę pod własną nazwą. Spółka może być związana w celu wykonywania więcej niż jednego zawodu. Partnerami mogą być wyłącznie osoby fizyczne uprawnione do wykonywania następujących wolnych zawodów: lekarz, lekarz stomatolog, lekarz weterynarz, pielęgniarka, położna, aptekarz, księgowy, biegły rewident, doradca podatkowy, broker ubezpieczeniowy, rzeczoznawca majątkowy, architekt, rzecznik patentowy i tłumacz przysięgły.

Umowa spółki partnerskiej musi być zawarta w postaci aktu notarialnego. Powinna zawierać:

- określenie wolnego zawodu wykonywanego przez partnerów
- przedmiot działalności spółki
- nazwiska i imiona partnerów, jeśli takich się wyznacza, do ponoszenia nieograniczonej odpowiedzialności za zobowiązania spółki
- nazwiska i imiona partnerów, jeśli takich się wyznacza, do reprezentowania spółki
- firmę (nazwę) i siedzibę spółki oraz czas jej trwania, jeśli jest oznaczony.

Do wniosku zgłoszeniowego do sądu gospodarczego należy dołączyć umowę i dokumenty potwierdzające uprawnienia każdego partnera do wykonywania wolnego zawodu.

Spółki partnerskie są zobowiązane do prowadzenia pełnej księgowości zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości czyli do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Podobnie jak w spółkach jawnych podatek VAT płaci spółka, natomiast podatek dochodowy płaci każdy ze wspólników podobnie jak w przypadku prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej.

Zaletą spółki partnerskiej jest to, że każdy wspólnik ponosi odpowiedzialność tylko za swoje działania, partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce.

Spółka komandytowa

W spółce komandytowej uczestniczą dwa rodzaje wspólników: przynajmniej jeden ze wspólników (komplementariusz) odpowiada wobec wierzycieli spółki całym swoim majątkiem, a odpowiedzialność co najmniej jednego (komandytariusza) jest ograniczona. Daje to możliwość przyjęcia do spółki wspólnika, który wniesie udział i który ma zagwarantowane, że w przypadku upadłości jego odpowiedzialność wobec wierzycieli nie przekroczy wartości sumy komandytowej (co to jest "suma komandytowa" patrz niżej). Jeśli komplementariuszem jest osoba prawna, jej nazwa musi się znaleźć w nazwie spółki. Umowa spółki musi być zawarta w postaci aktu notarialnego, w której należy podać:

- firmę i siedzibę spółki
- przedmiot działalności spółki
- czas trwania spółki, jeśli jest oznaczony
- oznaczony kwotowo zakres odpowiedzialności każdego komandytariusza wobec wierzycieli (sumę komandytową)

Spółka komandytowa nie jest osobą prawną, opodatkowany jest dochód każdego ze wspólników. Spółka, niezależnie od wielkości przychodów, prowadzi zawsze pełną księgowość.

Jeśli jesteś komandytariuszem odpowiadasz za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli tylko do wysokości sumy komandytowej, ale masz niewielki wpływ na działalność spółki - komandytariusz nie figuruje w nazwie spółki, nie ma prawa (bez pełnomocnika) do prowadzenia spraw spółki, może jednak w każdej chwili kontrolować księgi rachunkowe i bilans spółki. Komplementariusze odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką.

Spółka komandytowo-akcyjna

W spółce tej przedsiębiorstwo jest prowadzone pod własną nazwą, a wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik (komplementariusz) odpowiada bez ograniczeń oraz co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem.

Do założenia tego rodzaju spółki konieczny jest statut sporządzony w formie aktu notarialnego. Osoby podpisujące statut są założycielami spółki. Powinien on zawierać:

- firmę i siedzibę spółki
- przedmiot działalności spółki
- czas trwania spółki, jeśli jest oznaczony
- oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego komplementariusza oraz ich wartość
- wysokość kapitału zakładowego, sposób jego zebrania, wartość nominalną akcji i ich liczbę z informacją, czy są to akcje imienne, czy na okaziciela (uwaga - kapitał zakładowy nie może być mniejszy niż 50 tysięcy złotych)
- liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia
- nazwiska i imiona lub nazwy komplementariuszy oraz ich siedziby i adresy

W zyskach spółki komplementariusz oraz akcjonariusz uczestniczą proporcjonalnie do wniesionych wkładów. Każdy komplementariusz ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki, akcjonariusz może reprezentować spółkę jedynie jako pełnomocnik.

W tego rodzaju spółce można ustanowić radę nadzorczą, jeśli akcjonariuszy jest więcej niż 25, jej ustanowienie jest obowiązkowe. Rada sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki, członków rady powołuje i odwołuje walne zgromadzenie.

Zaletą spółki komandytowo-akcyjnej jest możliwość pozyskania kapitału na rozwój firmy bez narażania jej na przejęcie przez konkurencję. Wadą są stosunkowo wysokie koszty jej utworzenia. Komplementariusz ponosi ryzyko odpowiedzialności za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi współnikami oraz ze spółką. Akcjonariusz nie odpowiada za zobowiązania spółki, ale ma mały wpływ na sposób prowadzenia działalności przez spółkę.

**Spółki
kapitałowe**

Są to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne, jedyne posiadające osobowość prawną czyli mogą we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozwanymi.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Nazwa jest nieco myląca - to nie sama spółka ponosi ograniczoną odpowiedzialność (ona odpowiada bez ograniczeń całym swoim majątkiem), ale wspólnicy - oni ryzykują tylko ten majątek, który wnieśli do spółki.

W tego rodzaju spółce minimalny kapitał zakładowy wynosi 50 tysięcy złotych, przy najmniejszym pojedynczym udziale 500 złotych. Do powstania tego rodzaju spółki wymaga się:

- ❑ zawarcia umowy spółki
- ❑ wniesienia przez wspólników wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego, a w razie objęcia udziału za cenę wyższą od wartości nominalnej, także wniesienia nadwyżki
- ❑ powołania zarządu
- ❑ ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeśli wymaga tego ustawa lub umowa spółki
- ❑ wpisu do rejestru.

Umowa spółki musi być zawarta w postaci aktu notarialnego i wpisana do rejestru sądowego. Umowa określa nazwę i siedzibę firmy, rodzaj przedsięwzięcia, czas trwania spółki, wysokość ustanowionego kapitału, a także liczbę i wysokość udziałów każdego ze wspólników. Najczęściej jest ona proporcjonalna do wniesionego kapitału. Umowa spółki powołuje również zarząd, który odpowiada za prowadzenie spraw spółki, a także reprezentuje spółkę w czynnościach sądowych i pozasądowych.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest osobą prawną i dlatego jest również odrębnym podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych.

Zaletą tego rodzaju spółki jest to, że każdy wspólnik przed wierzycielami odpowiada do wysokości swoich udziałów i majątku spółki, ale jeśli to nie pokrywa roszczeń a ty jesteś w składzie zarządu spółki to odpowiadają dodatkowo wszyscy członkowie zarządu całym swoim majątkiem. Dużą wadą są również wysokie koszty związane z jej utworzeniem i funkcjonowaniem.

Spółka akcyjna

Celem utworzenia spółki akcyjnej jest zdobywanie dalszych funduszy kapitałowych drogą emisji akcji. Jednocześnie taka forma pozwala zaangażować w działalność gospodarczą także drobne kwoty (minimalna wartość nominalna akcji wynosi 1 złoty).

Zawiązanie spółki następuje przez sporządzenie jej statutu w formie aktu notarialnego. Minimalny kapitał początkowy w tego rodzaju spółce to 500 tysięcy złotych. Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki, nie uczestniczą w zarządzaniu, a ich rola ogranicza się do wniesienia kapitału i ewentualnego pobierania dywidendy.

Firma w internecie

Pierwsze kroki przy zakładaniu firmy w internecie są takie same jak przy zakładaniu zwykłej firmy. Potem musisz się zastanowić gdzie umieścisz swoje strony. Aby były widoczne dla innych w internecie trzeba je umieścić na komputerze na stałe podłączonym do sieci (zwanym "hostem"). Najlepiej utrzymanie serwisu powierzyć wyspecjalizowanej firmie ISP (Internet Service Provider). Istnieje dość dużo firm oferujących usługę "hostingu", pod adresem <http://www.fe.hai.pl> możesz zobaczyć ofertę jednej z nich.

Przy wyborze własnego ISP powinieneś sprawdzić następujące kryteria:

- przepustowość łącza czyli jakim połączeniem z internetem dysponują (minimum 2Mb)
- zakres gwarancji nieprzerwanej pracy serwera tzn. jak często mogą wystąpić zakłócenia pracy hostu
- poziom zabezpieczenia serwisu (jak często są robione kopie zapasowe, czy jest bramka antywirusowa)
- łatwość i częstotliwość, z jaką będziesz mógł uaktualniać informację na własnych stronach (niektóre firmy żądają dodatkowych opłat)
- usługi dodatkowo oferowane np. informacje o odwiedzających, liczba kont e-mailowych i przestrzeń na skrytkę pocztową, również oprogramowanie usprawniające i wzbogacające pracę serwisu np. skrypty CGI i PHP.

Większość ISP pomaga w następnym kroku czyli w rejestracji domeny.

Wybór i rejestracja domeny

Ważnym elementem zakładania firmy w sieci jest wybór "domeny" czyli nazwy naszej wirtualnej nieruchomości. Domena daje możliwość stworzenia własnego osobliwego adresu, z którym z łatwością będziesz kojarzony. Wybór własnej nazwy w sieci jest nie mniej ważny niż wybór nazwy firmy w świecie rzeczywistym.

Dodatkowo jest ograniczony bo:

- nie można zarejestrować nazwy, która już została zarejestrowana
- nazwy powinny być krótkie i łatwe do pisania i zapamiętania
- zestaw możliwych kombinacji słów jest mocno ograniczony.

Sprawdzenie, czy wybrana domena nie jest zarejestrowana oraz samej rejestracji dokonuje się na stronach Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej <http://www.nask.pl>, która zarządza wszystkimi domenami z rozszerzeniem .pl.

Projektowanie stron WWW

Gdy już zarejestrujesz własną domenę firmową możesz zacząć umieszczać strony. Na firmowej witrynie internetowej powinny znaleźć się takie informacje jak:

- informacja o firmie (dane adresowe, historia)
- aktualna oferta z opisem produktów/usług
- lista referencyjna zawierająca ważnych kontrahentów, którzy współpracują lub współpracowali z Twoją firmą.

Niezbędnym elementem stron jest firmowy adres e-mail umieszczony w kilku widocznych miejscach. Jeśli chcesz dotrzeć do klientów zagranicznych musisz pamiętać o różnych wersjach językowych swojego serwisu.

Pamiętaj o tym, że:

- strony nie powinny być obciążone grafiką utrudniającą ich oglądanie (maksymalna wielkość strony WWW to 50-70 kB)
- strony powinny mieć klarowny i logiczny układ, czyli taki który będzie prosty w obsłudze nawet dla niedoświadczonych użytkowników
- strony powinny dać się oglądać i obsługiwać na większości dostępnych przeglądarek (Internet Explorer 4.01 i wyższy, Netscape 6.2, jeśli masz taką możliwość to sprawdź również Opera 6).

Marketing w sieci

Witryn w internecie w samej Polsce jest kilkaset tysięcy, a na świecie kilkadziesiąt milionów. Dlatego nie wystarczy wystawić stron i czekać na zainteresowanych. Kluczowym czynnikiem sukcesu (czyli tzw. wysokiej oglądalności) są działania zapewniające łatwy i szybki dostęp do Twojego serwisu. W tym celu wykorzystuje się takie techniki jak:

- linki - tekstowe odnośniki do Twojej strony umieszczone na innych (częściej odwiedzanych) stronach
- bannery - obrazkowe odpowiedniki linków, umożliwiające przejście na Twoją stronę
- rejestracja w wyszukiwarkach i katalogach - w ten sposób Twoje strony można odnaleźć w sieci.

Najważniejszym elementem jest oczywiście zawartość merytoryczna strony czyli czy jej treść jest interesująca dla odwiedzających.

Więcej informacji o marketingu w sieci przeczytasz w serwisie www.ABCpraca.pl

---

Biznes plan pozwala opisać swój pomysł, ujawnia jego słabe i mocne strony, sprawdza jego realność, pozwala także zorientować się gdzie jesteś, dokąd zmierzasz, jak tam masz dotrzeć i osiągnąć wyznaczony sobie cel. Biznes plan jest również sposobem prezentacji swojego pomysłu na biznes i przekonania inwestorów o zasadności zainwestowania w niego kapitałów. Żaden bank ani inna poważna instytucja finansowa nie udzieli pożyczki lub kredytu bez konkretnego planu działania i jego kosztów. Dlatego przy pisaniu biznes planu warto skorzystać z pomocy wyspecjalizowanych w tym zakresie instytucji - ich adresy znajdziesz tutaj.

Biznes plan

Dobry biznes plan to:

- mało liczb - rzeczywistość jest nieprzewidywalna dlatego nie warto opisywać jej liczbowo miesiąc po miesiącu; wystarczy stworzyć model pokazujący, że jesteś świadomy podstawowych zależności ekonomicznych dotyczących Twojego biznesu
- dużo informacji o sobie czyli o ludziach tworzących ten biznes - musisz udowodnić, że jesteście kompetentni i możecie zatrudnić kompetentnych pracowników
- świadomość środowiska w jakim firma będzie funkcjonować i związanych z nim szans, zagrożeń i ryzyka.

Idealny biznes powinien charakteryzować się:

- zespołem doświadczonych i utalentowanych ludzi, którzy już wcześniej pracowali ze sobą nad podobnymi projektami
- produktem, który daje szanse rozwoju i uzyskania trwałej przewagi konkurencyjnej na rynku z wykorzystaniem unikalnych kompetencji firmy
- przyrostem wartości, którą łatwo daje się odprowadzić z firmy
- pozytywnym środowiskiem makroekonomicznym dla rozwoju firmy

Przedsiębiorstwa spełniające wszystkie te kryteria praktycznie nie istnieją dlatego musisz w swoim biznes planie przynajmniej w niektórych punktach zbliżyć się do ideału.

Biznes plan powinien zawierać:

1. Streszczenie przedsięwzięcia

- dane o przedsiębiorstwie (nazwa, adres, telefon, REGON, rodzaj działalności)
- historię przedsiębiorstwa (forma prawna, kapitał założycielski, data rozpoczęcia działalności, krótki jej opis, dotychczasowe osiągnięcia)
- informację o właścicielach firmy (co umiejają założyciele, jakie jest ich wykształcenie, doświadczenie zawodowe także we wspólnym prowadzeniu interesów, czy mają doświadczenie w prowadzeniu podobnych przedsięwzięć).

2. Opis przedsięwzięcia
  - czego dotyczy
  - obecny stan zaawansowania organizacyjnego i inwestycyjnego
  - obecna i przewidywana struktura zatrudnienia
3. Dane dotyczące produktów i usług:
  - krótki opis produktu lub usługi (główne cechy i zalety, co je różni od oferowanych przez konkurencję)
  - kim są Twoi konkurenci, ich główne atuty i słabości
  - źródła finansowania: samofinansowanie, zapotrzebowanie na kapitał zewnętrzny.
4. Ocenę rynku:
  - główni odbiorcy produktu (w %), formy rozliczeń
  - główni dostawcy surowców i towarów (lokalizacje i skale dostaw, formy rozliczeń)
  - posiadane umowy z dostawcami, odbiorcami, zamówienia, listy intencyjne
  - przewidywana skala rynku, tendencje jego rozwoju
  - podstawowe elementy marketingu stosowane przez przedsiębiorstwo.
5. Dane dotyczące kredytu i sposoby jego wykorzystania:
  - wysokość kredytu, okres jego spłaty, forma (gotówka, bezgotówkowo) proponowany rodzaj spłaty, karencja
  - dokładne przeznaczenie kredytu, termin rozpoczęcia działalności od chwili wykorzystania kredytu
  - formy zabezpieczenia
  - aktualne zadłużenie w innych bankach i instytucjach.

Pisząc biznes plan warto zwrócić uwagę na cztery czynniki kształtujące strukturę przedsiębiorstwa: ludzi, szansę, środowisko i ryzyko.

Ludzie

Większość inwestorów w pierwszej kolejności przygląda się życiorysom ludzi planujących prowadzić biznes. Wynika to z przekonania, że ludzie mają podstawowy wpływ na osiągnięcie sukcesu - dobry pomysł nie gwarantuje powodzenia jeżeli nie stoją za nim kompetentni ludzie. Podstawowe pytania jakie zadają sobie potencjalni inwestorzy to: czy masz doświadczenie w prowadzeniu podobnych interesów, czy masz odpowiednią motywację, jak reagujesz na niepowodzenia, kogo znasz, czy masz szerokie kontakty z potencjalnymi dostawcami, odbiorcami, konkurencją, czy jesteś w stanie zatrudnić odpowiednich fachowców, czy masz wyrobioną opinię w świecie biznesu i czy jest ona dobra.

Szansa

Zastanawiając się nad szansą przedsiębiorstwa na sukces inwestor bierze pod uwagę dwa czynniki: czy sektor, do którego wchodzisz należy do szybko rozwijających się i czy działalność w nim pozwala na osiągnięcie satysfakcjonujących zysków w przewidywalnym okresie czasu. Przede wszystkim musisz dowieść, że znajdują się klienci na Twój produkt, wyliczyć koszty ich pozyskania i obsługi oraz utrzymania przy sobie. Zachowanie się konsumentów na rynku, w tym cena jaką skłonni będą zapłacić, są trudne do przewidzenia. Ty jednak musisz udowodnić inwestorowi, że jesteś w stanie przewidzieć jak się zachowają. Kolejną ważną dla inwestora kwestią są: koszty produkcji, cena finalna, formy płatności oraz skrupulatny opis struktury konkurencji i jej przewidywane zachowanie po Twoim wejściu na rynek.

Środowisko

Planując swoje wejście na rynek należy pamiętać o otoczeniu w jakim firma będzie funkcjonowała. Każdy biznes plan powinien zawierać stosunek firmy do otoczenia w sensie statycznym czyli jak jest w tej chwili jak i dynamicznym czyli jakie przewiduje się zmiany. Powinieneś również odpowiedzieć sobie na pytania: jak przedsiębiorstwo jest gotowe zareagować na ewentualne niekorzystne zmiany w otoczeniu i w jaki sposób firma sama może kształtować swoje otoczenie (np. poprzez lobbing).

Ryzyko

Wszystkie rozważania dotyczące biznes planu odnoszą się do przyszłości. Tak naprawdę nikt nie wie jak potoczą się losy nowego przedsięwzięcia. Ale Ty możesz wyliczyć wielkość ryzyka. W tym celu musisz rozważyć następujące kryteria: kiedy przedsiębiorstwo zacznie przynosić zysk i jaki może być jego poziom oraz pokazać w biznes planie, że masz świadomość nieprzewidywalnych komplikacji i że wiesz jak na nie pozytywnie zareagować. Często istnieje potrzeba dokonania zabezpieczeń finansowych jeszcze przed rozpoczęciem działalności.

Biznes plan powinien dostarczać rzetelnych i kompleksowych informacji o ludziach i planowanych przez nich przedsięwzięciu, powinien zawierać kompleksową analizę warunków działania i związanego z nim ryzyka. Zarządzanie tym ryzykiem jest najlepszym sposobem na funkcjonowanie w zmiennym i nieprzewidywalnym otoczeniu.

W Polsce funkcjonuje wiele instytucji, także pozarządowych, które pomagają osobom aktywnie szukającym sposobu na polepszenie swojej sytuacji materialnej. Poniżej publikujemy ważniejsze strony internetowe, gdzie można szukać informacji.

<http://www.funduszmikro.home.pl/> – strona Funduszu MIKRO czyli programu dla mikroprzedsiębiorczych; Fundusz MIKRO udziela pożyczek na zwiększenie obrotu, na małą inwestycję (maszyny, urządzenia, wyposażenie, lokal) na remont lokalu, maszyny lub samochodu lub inne przedsięwzięcia mające na celu rozwój małych firm. Mogą się o nie ubiegać właściciele najmniejszych przedsiębiorstw: małych sklepów, warsztatów usługowych i produkcyjnych itp. oraz osoby, które zamierzają dopiero podjąć działalność gospodarczą na własny rachunek, mają już własny pomysł, zaangażowany własny kapitał i potrzebują dofinansowania.

Kto może Ci pomóc

<http://www.inicjatywamikro.pl/> – strony Inicjatywy MIKRO, udzielają pożyczek na podobnych zasadach jak Fundusz MIKRO. W chwili obecnej działają trzy przedstawicielstwa Inicjatywy: w Krakowie, Katowicach i Bielsku-Białej.

<http://www.parp.gov.pl/> – strona Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, bezpłatna pomoc, listy instytucji, które ją świadczą oraz linki do innych stron oraz instytucji związanych z prowadzeniem firmy, w tym również agend rządowych i internetowego ABC Przedsiębiorcy

<http://www.uslugi-ksu-bin.pol.pl/> – Katalog Usług Ośrodków należących do Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw KSU (Krajowy System Usług) oraz Sieci Informacji dla Biznesu (Business Information Network) BIN. Ułatwia przeszukiwanie pod kątem konkretnego rodzaju szkolenia w następujących grupach tematycznych: rozpoczynanie działalności gospodarczej, eksport, finanse, innowacje, jakość, marketing i sprzedaż, planowanie, procedura obsługi klienta, produkcja, zarządzanie, zasoby ludzkie. **Uwaga! Istnieje możliwość dotacji skierowanych do małych przedsiębiorców, przeznaczone na finansowanie części kosztów uczestnictwa przedstawiciela małego przedsiębiorcy w szkoleniu z zakresu zarządzania zasobami przedsiębiorstwa, marketingu, zastosowania technik informatycznych w przedsiębiorstwie, finansowania rozwoju przedsiębiorstwa lub przepisów prawa, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (w szczególności w Polsce i w Unii Europejskiej).** Nie można uzyskać dotacji na szkolenia służące zdobywaniu kwalifikacji wymaganych do wykonywania określonego zawodu. Szkolenie powinno mieć miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zakończyć się w roku, w którym przedsiębiorca wystąpi o dotację. Kwota dotacji z tytułu uczestnictwa jednej osoby w jednym szkoleniu nie może przekroczyć 60% ceny netto tego szkolenia, jednak nie więcej niż 1.000 PLN. Łączna kwota dotacji udzielonych jednemu przedsiębiorcy z tytułu uczestnictwa w szkoleniach, które zakończyły się w ciągu

roku kalendarzowego, nie może przekroczyć 5.000 PLN. Jednym z warunków uzyskania dofinansowania będzie posiadanie dokumentów dotyczących szkolenia tj. faktury określającej termin, temat i cenę szkolenia wraz z dowodem zapłaty za szkolenie, a także dokumentu potwierdzającego ukończenie szkolenia z zakresu objętego dotacją. Wnioski o dotacje szkoleniowe przedsiębiorcy mogą składać w Punktach Refundacji Szkoleń (w województwach właściwych dla siedziby przedsiębiorstwa). Punkty te działają w ramach Regionalnych Instytucji Finansujących, znajdziesz je pod adresem <http://ksu.parp.gov.pl/kierunki1lista.html>

<http://www.euroinfo.org.pl/> – strony Euro Info Centre – programu Komisji Europejskiej dla małych i średnich przedsiębiorstw. Na stronach można znaleźć informacje o targach, seminariach i konferencjach, oferty współpracy i publikacje.

<http://www.sooipp.org.pl/> - strony Stowarzyszenia Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości, na stronach adresy ośrodków, publikacje i kalendarz imprez.

<http://www.fww.org.pl/> – strony Fundacji Wspomagania Wsi, która udziela mikropożyczek przeznaczonych dla: byłych pracowników PGR-ów; rolników, którzy z różnych względów nie mogą uzyskać z pracy w swoim gospodarstwie dochodu wystarczającego na utrzymanie rodziny; osoby zamieszkujące tereny wiejskie, które prowadzą własne małe przedsiębiorstwa, ale nie spełniają wymagań proceduralnych niezbędnych do korzystania z usług banków. Program ma przede wszystkim tworzyć możliwość zatrudnienia (samozatrudnienia) poza rolnictwem. Pieniądze można uzyskać na produkcję (z wyłączeniem rolniczej, łowiectwa i leśnictwa), usługi – w tym budowlane i transportowe, handel (również obwoźny), turystykę i agroturystykę.

<http://www.fdpa.org.pl/> – strony Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA), która prowadzi Program Promocji Przedsiębiorczości Wiejskiej. Jego zadaniem jest tworzenie nowych, pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich. O pożyczki ubiegać się mogą przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe i usługowe, które pomagają w przekształcaniu tradycyjnie rolniczych obszarów wiejskich w samowystarczalne, atrakcyjne dla inwestorów gospodarki. Pożyczkobiorcy Fundacji otrzymują darmowy pakiet usług doradczo-szkoleniowych w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Działalność szkoleniowa tego programu jest adresowana do osób mających pomysł na własną działalność gospodarczą lub już ją prowadzących. Tematyka szkoleń obejmuje zagadnienia związane z organizacją i prowadzeniem małej firmy, ze szczególnym uwzględnieniem takich tematów jak: podstawowe zagadnienia ekonomiczne, prawne i finansowe potrzebne przy rozpoczynaniu własnej działalności gospodarczej, planowanie biznesowe i zarządzanie, ocena potrzeb rynkowych.

Linki do stron WWW, które mogą się przydać przy zakładaniu i prowadzeniu własnej firmy:

Oficjalne serwisy państwowe:

<http://www.zus.gov.pl> - strona WWW Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

<http://www.mofnet.gov.pl> - strona WWW Ministerstwa Finansów

<http://www.mg.gov.pl> - strona WWW Ministerstwa Gospodarki

<http://www.sejm.gov.pl> - strona WWW Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Portale dla małych i średnich przedsiębiorstw:

<http://firma.onet.pl> - wszystko dla tych, którzy założyć własną firmę lub już ją mają – poradnik dla rozpoczynających działalność, akty prawne, wzory dokumentów, porady eksperta, przydatne bazy adresowe, informacja o programach pomocowych UE

<http://www.gazeta.pl/firma> - przydatne informacje dotyczące zakładania własnej firmy, wzory umów i formularzy, przydatne bazy adresowe. Pod adresem

<http://www.gazeta.pl/ue> można znaleźć przewodnik po programach pomocowych UE dla małych i średnich przedsiębiorstw

---

<http://www.biznesnet.pl>
<http://www.money.pl>
<http://www.biznespartner.pl>

Prasa branżowa:

<http://www.rp.pl> - Rzeczpospolita, w której w każdy wtorek można znaleźć aktualności dotyczące małych i średnich przedsiębiorstw
<http://www.tf.pl> - Tygodnik Finansowy on-line
<http://www.pb.pl> - Puls Biznesu w wersji elektronicznej
<http://profit.redakcja.pl> - miesięcznik gospodarczo-finansowy

Serwisy podatkowe

<http://www.pit.pl> - Podatkowa Strefa Informacji
<http://www.vat.pl> - wszystko o podatku VAT
<http://www.money.pl/Podatki/>
<http://www.podatki.top.pl>
<http://www.podatki.pl>
<http://www.akcyza.com.pl>
<http://www.interia.pl/podatki>
<http://podatki.elfin.pl>

Serwisy prawne

<http://www.prawo.lex.pl> - Polski Serwer Prawa
<http://www.e-prawnik.pl> - Prawniczy Serwis Informacyjny
<http://www.abc.com.pl> - Dom Wydawniczy ABC

Więcej adresów i linków znajdziesz w serwisie www.ABCpraca.pl

---